

Putování za lidovou architekturou

Zájemcům o lidovou architekturu doporučuje příslušná literatura v okolí Dubé vesnickou památkovou rezervaci Lhota nebo památkovou zónu Bukovec. V obou osadách najdou turisté ucelené soubory lidových, většinou roubených, staveb, které jsou výborně zachovalé a citlivě opravené. Zajímavá původní zástavba je ale i na mnoha jiných místech, i když se do jejího sousedství často vměšťovaly různorodé novostavby a ani renovace vždy nectí architektonickou čistotu lidové architektury. Možná ale tím spíše vynikne krása a důmyslnost starých chalup tam, kde zůstal zachován jejich původní vzhled. Nejsou ale zajímavé jen samy o sobě, za pozornost stojí i způsob jejich usazení v terénu. Dávni stavitelé přizpůsobovali chalupy terénním zvláštnostem, zatímco pro novou zástavbu se terén přizpůsobuje představám stavitele.

Na přibližně patnáctikilometrový výlet se z Dubé vydáme po červené turistické značce přes Malý Mlýnek nahoru k posledním chatám rekreační osady. Vlevo od cesty si zde všimneme původního úvozu, který je nyní chataři zasypáván. Pokračujeme lesem až na rozcestí na lesním návrší, kde značka zahýbá po cestě vpravo, sejdem

Stará lípa v Nedamově - Ptačím dole

po ní k silnici, která nás zavede do lokality zvané Ptačí důl. Vlevo nad silnicí stojí dvě chaty na místě kdysi vyhořelé chalupy, ze které se dochovala obrovská lípa u bývalých základů v zahradě horní chaty.

Vpravo mjíme velkou opravenou roubenou usedlost a po levé straně zajímavý částečně zděný a částečně

Usedlost v Nedamově

roubený objekt s letopočtem nad zaklenutým vjezdem. Pokračujeme dále po silnici, podél ní se vystřídají stavby různých stylů, na jednom z domů visí stará cedule, označující územní příslušnost osady. Mineme odbočku na Horky a posléze se dáme vpravo - stále po červené značce. Stará cesta je dlážděná tak zvanými kočičími hlavami až na vrchol stoupání. Podobných takto dlážděných cest je v okolí Korců, do

Dlážděná cesta na Plešivec

jejichž katastru území Plešivce spadá, několik. I zde se setkáme se

Kaplička na Plešivci

stavbami, většinou původními, které se dočkali různých úprav. Na vrcholku stojí velký kamenný dům, o něco dále vpravo u cesty malá hasičská zbrojnice, nyní součást rekreačního objektu a pečlivě opravená kaplička. Na většině domů, rozestých po obou stranách cesty, i přes úpravy a renovace, můžeme rozeznat starobylý původ.

Cesta posléze prudce klesá do údolí. Za zděnými domy si po pravé straně cesty všimneme velmi pěkného roubeného stavení se

Roubený dům pod Plešivcem

zajímavě řešeným přístavkem, který nejspíš sloužil jako výměnek. Po levé straně se podíváme jak se rodí vodní tok. Skála zde roní kapku za kapkou, o pár metrů dále ze studánky v kamenném korytku se můžeme napít, hrnečky jsou k dispozici. A najednou podél cesty zurčí potok. Na plošinách u skály stávaly kdysi dva domy, po nichž zbylo jen několik stop ve skalním masívu, které ale nyní zcela zakrývá vegetace. U posledního domu před ústím cesty na ždíreckou silnici si všimneme, jak jej tvarují zohýbané trámy. Zajímavá je i průjezdní stodola.

Usedlost pod Plešivcem

Pokračujeme po červené značce pár desítek metrů po ždírecké silnici a zabočíme k zadní části Nedamova cestou zasekanou do skalní terasy. Vystoupáme z lesa na náhorní planinu, odkud jsou krásné výhledy

do krajiny. Cestu řídce lemují domy. Velmi zajímavá je předposlední roubená usedlost vlevo od cesty,

Roubená usedlost chráněná lípou

kteřou chrání prastará lípa s ořezanou korunou. Soubor objektů se obrací dvěma štíty k cestě, stodola uzavírá areál bokem. U posledního roubeného domu se sklípky přes cestu opět roste veliká lípa, ochranný strom.

Na rozcestí se dáme vpravo po modré a červené, ale po chvíli odbočíme doleva k vodárně z roku 1913, obrostlé roubovanými akáty zvláštní odrůdy. Z návrší je výhled

Vodárna nad Křenovem

na Starý Berštejn, dole v louce vidíme další usedlost s obrovitou lípou u vrat. Po levé straně nad cestou je v lese ukrytý skalní útvar Kamenný vrch, vyhlášený v roce 1991 chráněnou přírodní památkou jako ukázka pískovcového skalního

hřbetu se zajímavými tvary selektivního zvětvování.

Napojíme se na cestu od Panské Vsi, vpravo vidíme Dubou

Obnovená roubenka na Křenově

jak na dlani. Pokračujeme do osady Křenov. Napravo můžeme obdivovat pečlivě obnovenou roubenku, zničenou před několika lety požárem. Zajímavý je částečně

Křenov

zděný a částečně roubený objekt vlevo nad cestou. Za několika novými domky lemuje cestu na levé straně řada cenných roubených

Detail roubeného dome na Křenově

stavení, která stojí za pozornost. Socha u jednoho z nich představuje sv. Jana Nepomuckého. Na prázdné parcele býval památkově chráněný roubený dům, z něhož zbyl jen

sklep. Domy mají zajímavé zachované detaily, velmi působný je objekt s obrázkem sv. Jiří.

V zatáčce cesty vyjdeme na louku a málo zřetelnou pěšinkou ji přejdeme ke kraji lesa. Pár metrů od vrcholu terénní vlny vchází stezka do

Roubený dům na Křenově

I
esa, v zářezích pak klesá ze svahu do údolí. U bunkru se napojíme na červenou značku, vedoucí od Panské Vsi a vyjdeme po ní na mšenskou silnici. Po ní pokračujeme k Rozprechtickému rybníku. U statku Rozprechtice se všimneme několika sklepů, vytesaných do skály na levé straně silnice. Značka nás dovede zpět do Dubé. Trasu je možné absolvovat pěšky či na horském kole.

myš